

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ ДС/СС 05/4-02 бр. 219/1-ХІ/14 11.02.2010. године	
--	--

ВЕЋЕ НАУЧНИХ ОБЛАСТИ
ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКИХ НАУКА

Наставно-научно веће Филозофског факултета у Београду је на својој III редовној седници, 11.02.2010. године – на основу чл. 211. став 1. алинеја 14. и члана 256. Статута Факултета, прихватило Извештај Комисије за докторске студије с предлогом теме за докторску дисертацију: ДВОР КРАЉА АЛЕКСАНДРА I КАРАЂОРЂЕВИЋА, докторанда Александра Маринковића.

За ментора је одређен проф. др Љубодраг Димић.

<u>Доставити:</u> 1x Универзитету у Београду 1x Стручном сараднику за докторске дисертације 1x Шефу Одсека за правне послове 1x Архиви	ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА Проф. др Весна Димитријевић
---	---

Факултет Филозофски
04/1-2 бр. 6/1686
(број захтева)
16.02.2010.
(датум)

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Веће научних области друштвено-хуманистичких
наука
(Назив већа научних области коме се захтев упућује)

ЗАХТЕВ
за давање сагласности на предлог теме докторске дисертације

Молимо да, сходно члану 46. ст. 5. тач. 3. Статута Универзитета у Београду («Гласник Универзитета», бр. 131/06), дате сагласност на предлог теме докторске дисертације:

Двор краља Александра I Карађорђевића

(пун назив предложене теме докторске дисертације)

НАУЧНА ОБЛАСТ историја

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ:

Име, име једног од родитеља и презиме кандидата:

Александар (Ђурђа) Маринковић

Назив и седиште факултета на коме је стекао високо образовање: Филозофски фак. у Београду

Година дипломирања: 1996.

Назив мастер рада кандидата: _____

Назив факултета на коме је мастер рад одбрањена: _____

Година одбране мастер рада: —

Обавештавамо вас да је Наставно-научно веће

на седници одржаној 11.02.2009.

размотрило предложену тему и закључило да је тема подобна за израду докторске дисертације.

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА

Проф. др Весна Димитријевић

Прилог:

1. Предлог теме докторске дисертације са образложењем
2. Акт надлежног тела факултета о подобности теме за израду докторске дисертације

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОГА ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

„ДВОР КРАЉА АЛЕКСАНДРА I КАРАЂОРЂЕВИЋА 1921–1934.”

Предмет истраживања

Предмет истраживања је југословенски краљевски двор, његова улога и значај у периоду владавине краља Александра I Карађорђевића (1921–1934). Двор Карађорђевића ће бити посматран као изузетно важан показатељ владарске политике јер изглед и организација двора стварају најјаснију представу о једном монарху, његовој личности и природи власти. Биће анализиран феномен двора као интегралног дела политичког и друштвеног живота, у којем је краљ Александар био најзначајнији чинилац и градио свој ауторитет. Истражиће се како је у југословенским уставима и законодавству био дефинисан положај монарха и краљевског двора, и каква је била организација двора и дворских служби. Анализираће се како се манифестовала политичка моћ и утицај круне и какав је био однос краља Александра са најважнијим политичким личностима у земљи (Никола Пашић, Стјепан Радић, Љуба Давидовић, Светозар Прибићевић, Антон Корошец, Влатко Мачек...). Предмет пажње биће и однос двора са војском, верским организацијама, научним и уметничким круговима, и то на који начин су научници, јавни радници и уметници мотивисани да њихова делатност буде у служби идеологије југословенства. Истражиће се и начин финансирања двора, владарске резиденције и рад дворских добара. Биће анализиран јавни и приватни живот владара, однос са рођацима и другим владарским породицама. Предмет истраживања је и друштвени живот на двору Карађорђевића, организовање забава, балова и свечаности поводом државних, традиционалних и породичних празника. Посебна пажња посветиће се феномену краљевског меценства и томе на који начин је владарска породица настојала да утиче на формирање вредносних ставова и доброг укуса међу поданицима, што је био део европске дворске културе.

Циљ истраживања

Циљ рада је да се објасни значај и улога двора Карађорђевића у политичкој, друштвеној и културној историји југословенске краљевине у периоду од 1921. до 1934. године. Истраживање има сврху и да прикаже резиденцијалну функцију двора, његово симболичко значење, место и улогу у стварању националног идентитета и у политичко-пропагандном програму владара и политичке елите. Циљ је, такође, утврдити на који начин је двор учествовао у формулисању и промовисању државне политике и идеологије, како је утицао на политички живот у доба парламентаризма, а како у време краљевог личног режима. Важно је установити и то какав је био утицај двора на друштвени и уметнички живот, да ли су уметничка дела заступљена на двору представљала израз државне идеологије југословенства и колико је присуство апологетике краљеве владавине у уметничким делима овог доба (споменици, слике, музичка и књижевна дела...). Истраживање има за циљ и да објасни како су подизане, добијане или куповане резиденције и дворска добра Карађорђевића, на који начин су резиденције украшаване, каква је била структура прихода и расхода краљевске породице, а, такође, и то да ли се висина апанаже југословенског краља битно разликовала од апанажа других европских монарха. За резултат истраживања важно је разлучити који су све чланови владарске породице живели на двору и учествовали у

јавном животу и на који начин је дворски правилник уредио односе међу њима. Значајно је установити и то какав је био положај и улога жена на двору Карађорђевића, како је била одређена разлика између јавне и приватне личности краља Александра I и којим припадницима краљевске породице је јавност била посебно наклоњена. Битна сврха рада је и открити какве се сличности и разлике могу уочити у компарацији двора Карађорђевића са другим владарским кућама (Румуније, Грчке, Бугарске, Италије, Велике Британије...). Један од циљева истраживања је и упознавање са свакодневним животом на двору Карађорђевића, приликама у којима је двор постајао центар јавног живота и на који начин је владарска кућа Карађорђевића учествовала у конструкцији и преношењу симболичких вредности друштва. Поред тога, биће важно установити које су основне одлике протокола који је примењиван на двору Карађорђевића и на који начин су биле организоване дворске службе.

Основне хипотезе

Југословенски краљевски двор је у време владавине Александра Карађорђевића (1921–1934) имао значајну улогу у политичком животу (у унутрашњој и спољној политици).

Југословенски краљевски двор је у време владавине Александра Карађорђевића (1921–1934) имао значајну улогу у стварању и промовисању државне идеологије.

Југословенски краљевски двор је у време владавине Александра Карађорђевића (1921–1934) имао значајну улогу у друштвеном и културном животу.

Југословенски краљевски двор је у време владавине Александра Карађорђевића (1921–1934) имао значајну улогу у стварању и промовисању друштвених вредности.

Метод истраживања

У овом истраживању највише ће бити примењен класичан историографски метод. Поред класичног метода обраде архивске грађе, биће анализирани и документарни филмови похрањени у Архиву Југословенске кинотеке, као и бројне фотографије чланова краљевске породице, фотографије дворских свечаности, екстеријера и ентеријера резиденција, дворских добара...

У хеуристичкој фази биће истражена релевантна архивска грађа која се налази у доступним архивима и библиотечким установама (Архив Југославије – фондови: Двор Краљевине Југославије, Министарство просвете, Министарство иностраних послова, Народна скупштина Краљевине Југославије, Државни савет Краљевине Југославије, Централни прес-биро, Збирка Војислава Јовановића Марамбоа, Збирка Милана Стојадиновића, Збирка Јована Јовановића Пижона, Збирка Александра Цинцар-Марковића, Заоставштина кнеза Павла Карађорђевића...; Архив САНУ – Заоставштина министра двора Милана Антића, Заоставштина Војислава Маринковића, Заоставштина Николе Пашића, Заоставштина Станоја Станојевића, Заоставштина Александра Белића...; фондови Народне и Универзитетске библиотеке; објављена архивска грађа – стенографске белешке Привременог народног представништва, Уставотворне скупштине Краљевине СХС, Народне скупштине Краљевине СХС, Сената Краљевине Југославије...; необјављени мемоари министра двора Драгомира Јанковића, мемоари генерала Панте Драшкића, ађутанта регента Александра, мемоари маршала двора генерала Јеше Ј. Дамјановића, штампа из периода 1918–1934...).

Критика извора биће спроведена суочавањем података из архивске грађе са резултатима најновије стручне литературе.

Структура рада

Рад ће имати следећу структуру:

Предговор

- Како изучавати историју институција
- Тема рада и њена важност
- Методолошки приступ обради теме
- Критички осврт на изворе и литературу
- Структура докторске дисертације

Увод: Институција двора у модерној историји Европе

- Значај и симболика двора као државне и владарске институције
- Двор као средиште државне управе и јавних послова
- Двор као чувар државног и владарског идентитета
- Двор као резиденција владара
- Развој институције двора и дворске културе у модерној српској држави

I поглавље: Уставно-правни положај монарха и организација двора у југословенској краљевини

- Уставна решења и законодавство
- Двор и дворске службе
- Канцеларија краља
- Маршалат
- Управа двора
- Управа Краљевог фонда
- Ађутантура краља
- Дворски службеници
- Протокол

II поглавље: Краљевски двор и државна идеологија југословенства

- Владар
- Владарска кућа
- Владарска идеологија
- Дворска уметност у служби идеологије

III поглавље: Резиденције и дворска добра

- Резиденције династије Карађорђевић (Београд, Милочер, Загреб, Блед, Опленац...)
- Дворска добра

- Дворски приходи

IV поглавље: Двор краља Александра I Карађорђевића – јавно

- Односи са иностранством
- Односи са политичким партијама и водећим политичким личностима
- Односи са војском и црквом
- Утицај двора на културна и просветна питања
- Меценство и хуманитарни рад
- Краљевски двор и поданици
- Активности краљице и краљевића
- Друштвени живот на двору (догађаји – веридбе, венчања, крштења, славе, сахране, парастоси, приједи, забаве, балови...)

V поглавље: Двор краља Александра I Карађорђевића – приватно

- Владарска кућа Карађорђевића – између правних норми и свакодневице
- Владарска породица приватно (краљ, краљица и краљевићи)
- Школовање краљевића Петра
- Рођаци (кнез Павле Карађорђевић и његова породица)
- Круг пријатеља (политичари, уметници, научници, банкарџи, индустријалци...)
- Односи са другим владарским породицама

Закључак

Прилози

Библиографски подаци

Кратак опис садржаја поглавља

Предговор

У предговору ће бити објашњен избор теме, њена важност и то који је методолошки приступ примењен у истраживању. После критичког осврта на коришћену архивску грађу и навођења архивских установа у којима је похрањена, биће предочени досадашњи историографски прилози истраживању ове теме. Посебно ће бити размотрено питање начина изучавања историје институција. На крају предговора биће представљена структура рада.

Увод: Институција двора у модерној историји Европе

У уводу ће бити разматран феномен институције двора у модерним европским државама. Двор ће бити анализиран као средиште државне управе и јавних послова, као чувар државног и владарског идентитета и, наравно, као резиденција монарха. Указаће се на значај и симболику двора и на то како је текао развој институције двора и дворске културе у модерној српској држави.

На основу доступне стране и домаће литературе биће дат одговор на следећа питања:

- Које су одлике монархија на Старом континенту током XIX и XX века?
- Да ли је двор само седиште државне управе и зграда у којој се одвија живот владара (резиденција)?
- Каква је функција двора као званичне државне институције и места у коме се обављају послови од јавног интереса?
- На којим моралним начелима су засноване конвенције које су владале на европским дворovima и биле обавезујуће за самог владара (начела дужности, праведности, законитости, милосрђа...)?
- Да ли је у XIX и XX веку схватање о владару *по милости Божијој* задржало свој значај и да ли се монарх и даље посматра као морални узор, гарант стабилности и традиционалних вредности, пример врлине, носилац напретка и заштитник поданика?
- На који се начин институција двора користи у функцији стварања владарског идентитета, исказивања идеологије и промовисању доминантних друштвених вредности
- Где је место двора у историји модерних политичких установа?
- Каква је веза између двора и културног идентитета једне државе?
- Зашто је двор један од најзначајнијих показатеља културног контекста репрезентације власти и вредности које та власт производи?
- Каква је улога двора у церемонијалном животу владара?
- Како је, од времена војводе Карађорђа и кнеза Милоша до владавине краља Петра I, текао развој институције двора и дворске културе у Србији?

I поглавље: Уставно-правни положај монарха и организација двора у југословенској краљевини

У овом поглављу биће објашњено како је у југословенским уставима и законодавству био дефинисан положај монарха и краљевског двора. Биће, такође, представљена организација двора, рад дворских служби, дворски протокол, као и делатност Канцеларије краља и Краљевог фонда.

На основу изворне грађе и доступне литературе биће дати одговори на следећа питања:

- Како су Видовдански и Септембарски устав и закони из њих произашли дефинисали положај монарха и његовог двора?
- На који начин су биле организоване дворске службе?
- Које су основне одлике протокола који је примењиван на двору Карађорђевића?
- У коликој мери се приликом избора дворских службеника водило рачуна и о њиховој националној припадности (колико је у дворској служби Хрвата, Словенаца, припадника националних мањина)?
- Која је била основна делатност Канцеларије краља?
- У чему је био смисао постојања Краљевог фонда?

II поглавље: Двор и државна идеологија југословенства

У овом делу рада биће анализирана веза између владарске и државне идеологије и како се манифестовао утицај круне у промовисању идеологије југословенства. Биће указано и на однос двора са научним и уметничким круговима, и на који начин су научници, јавни радници и уметници мотивисани да њихова делатност буде у служби владарске и државне идеологије. Посебна пажња биће посвећена односу краља Александра и Ивана Мештровића.

У садржају овог поглавља биће дати одговори на следећа питања:

- На који начин је двор учествовао у формулисању и промовисању државне идеологије?

- У којој су мери уметничка дела заступљена на краљевом двору представљала израз државне идеологије југословенства?

- Колико је присуство апологетике краљеве владавине у уметничким делима овог доба (споменици, слике, музичка и књижевна дела...)?

- Како су симболи континуитета династије Карађорђевић били заступљени у дворском простору и да ли су и они истицани у афирмацији владарске и државне идеологије?

- На који начин је личност оснивача династије војводе Карађорђа повезивана са југословенском државном идеологијом?

III поглавље: Резиденције и дворска добра

Сврха овог поглавља је у томе да се покаже којим резиденцијама је династија Карађорђевића располагала (Београд, Милочер, Загреб, Блед, Оплењак...) и да се објасни начин финансирања двора. Биће указано на важност избора места владарских резиденција у једној вишенационалној држави каква је била југословенска краљевина. Анализираће се и рад дворских добара (Раковица, Беље, Демир-Капија...), њихов значај за локалну привреду и висина прихода који је оствариван.

На основу истражених докумената и литературе биће одговорено на следећа питања:

- Где су се налазиле и како су подизане, добијане или куповане резиденције и дворска добра Карађорђевића?

- На који начин су резиденције украшаване?

- Каква је била структура прихода и расхода краљевске породице?

- Да ли се висина апанаже југословенског краља битно разликовала од апанаже монарха суседних земаља?

IV поглавље: Двор краља Александра I Карађорђевића – јавно

Тема четвртог поглавља је учешће двора у јавном и политичком животу. Најпре ће бити објашњена улога краља Александра у вођењу југословенске спољне политике, а такође ће се анализирати однос двора са најважнијим политичким чиниоцима у земљи (Никола Пашић, Стјепан Радић, Љуба Давидовић, Светозар Прибићевић, Влатко Мачек...), са војском и верским организацијама. Биће показано како је двор покушавао да помогне у поправљању економских, културних и просветних прилика у држави. Посебна пажња посветиће се феномену краљевског меценства и томе на који начин је владарска породица настојала да утиче на формирање вредносних ставова и доброг укуса међу

поданицима, што је део европске дворске културе. Поред тога, представиће се активности краља, краљице и краљевића у хуманитарном раду, спортским и културним манифестацијама, организовању званичних пријема, балова и посета, као и то каква је била „слика” чланова владарске породице у јавности.

На основу изворне грађе и доступне литературе биће дати одговори на следећа питања:

- Како је двор утицао на политички живот у доба парламентаризма, а како у време краљевог личног режима?
- Који су чланови владарске породице учествовали у јавном животу?
- Каква је била рецепција краља и краљевске породице у југословенској јавности (код Србијанаца, Црногораца, Срба „пречана”, Хрвата, Словенаца, босанских муслимана...)?
- Којим припадницима краљевске породице је јавност била посебно наклоњена?
- На који начин је владарска кућа Карађорђевића учествовала у конструкцији и преношењу симболичких вредности друштва?
- Какав је био утицај двора на друштвени и уметнички живот?

V поглавље: Двор краља Александра I Карађорђевића – приватно

У петом поглављу биће представљени чланови владарске куће Карађорђевића који су живели на двору (породице краља Александра и кнеза Павла). Анализираће се приватни живот владара и чланова владарске породице, однос са рођацима и са другим краљевским кућама Европе. Биће предочено ко је чинио круг пријатеља краљевске породице и како је изгледао свакодневни живот на двору Карађорђевића.

У овом поглављу биће дати одговори на следећа питања:

- Како је била одређена разлика између јавне и приватне личности краља Александра?
- На који начин је дворски правилник уредио односе у краљевској породици?
- Какав је био положај и улога жена на двору Карађорђевића?
- Како је решен „случај” принца Ђорђа?
- Какве сличности и разлике се могу уочити у компарацији двора Карађорђевића са другим владарским кућама (Румуније, Грчке, Бугарске, Италије, В. Британије...)?
- Како је изгледао свакодневни живот на двору Карађорђевића?

Закључак

У закључку ће укратко бити приказани резултати истраживања, а биће и објашњено у коликој су мери потврђене основне хипотезе.

Прилози

У прилозима ће бити приказана нека важна документа до којих се дошло током истраживања.

Библиографски подаци

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА

НЕОБЈАВЉЕНА АРХИВСКА ГРАЋА

Архив Југославије:

Фонд Двор Краљевине Југославије
Фонд Министарства просвете
Фонд Министарства иностраних послова Краљевине Југославије
Фонд Народне скупштине Краљевине Југославије
Фонд Државног савета Краљевине Југославије
Фонд Централног прес-бироа
Збирка Војислава Јовановића Марамбоа
Збирка Милана Стојадиновића
Збирка Александра Цинцар-Марковића
Збирка Јована Јовановића Пижона
Заоставштина кнеза Павла Карађорђевића

Архив САНУ:

Заоставштина Милана Антића
Заоставштина Војислава Маринковића
Заоставштина Николе Пашића
Заоставштина Станоја Станојевића
Заоставштина Александра Белића
ОБЈАВЉЕНА АРХИВСКА ГРАЋА

Balkanski ugovorni odnosi 1876–1996, I-II, прир. М. Stojković, Београд 1998.
Britanci o Kraljevini Jugoslaviji. Godišnji izveštaji Britanskog poslanstva u Beogradu 1921–1938, 1–2, прир. Ž. Avramovski, Загреб 1986.
Буџет државних расхода и прихода Краљевине (СХС) Југославије 1928/29–1940/41, Сарајево 1929–1940.
Годишњи извештаји са редовних скупштина Савеза Сокола Краљевине Југославије, Београд 1931–1935.
Ј. Дучић, *Дипломатски списи*, прир. М. Милошевић, Београд 1991.
В. Petranović, N. Žutić, 27. mart 1941: *tematska zbirka dokumenata*, Београд 1990.
В. Petranović, М. Zečević, *Jugoslovenski federalizam – ideje i stvarnost: tematska zbirka dokumenata 1914–1943*, Београд 1987.
R. W. Seton-Watson i Jugoslaveni: *korespondencija 1906–1941*, Загреб–London 1976.
Statistički godišnjak 1929–1940, I-II, Београд 1930–1941.
Стенографске белешке Привременог народног представништва 1919–1920, Београд 1920.
Стенографске белешке Уставотворне скупштине – рад Уставотворног одбора Уставотворне скупштине Краљевине СХС, Београд 1921.
Стенографске белешке Народне скупштине СХС 1921–1939, Београд 1922–1939.
Стенографске белешке Сената Краљевине Југославије 1932–1939, Београд 1932–1939.

ОБЈАВЉЕНА МЕМОАРСКА ГРАЋА

Живот једног краља. Мемоари Петра II Карађорђевића, Београд 1990.
Б. С. Илић, *Мемоари армијског генерала 1898–1942*, прир. М. Бјелајац, Београд 1995.
Ђ. Карађорђевић, *Истина о моме животу*, Београд 1969.
Т. Карађорђевић, *Мемоари*, Топола – Опленец 1999.
А. Мале, *Дневник са српског двора 1892–1894*, прир. Љ. Мирковић, Београд 1999.
Марија Краљица Румуније, *Историја мога живота*, Београд 1936.
Мемоари Јеше Ј. Дамјановића, у: Интервју, 1991–1992, бр. 272–275.
Мемоари српског патријарха Гаврила, Париз 1974.
И. Међтровић, *Uspomene na političke ljude i događaje*, Buenos Aires 1961.
С. Прибићевић, *Диктатура Краља Александра*, Београд 1952.
М. М. Stojadinović, *Ni rat ni pakt. Jugoslavija između dva rata*, Rijeka 1970.
М. Crnjanski, *Embahade*, I-II, Beograd 1983.

НЕОБЈАВЉЕНА МЕМОАРСКА ГРАЂА

П. Драшкић, *Моји мемоари*, рукопис.
Д. Јанковић, *Мемоари*, рукопис.

ШТАМПА

„Политика”, 1919–1934.
„Време”, 1921–1934.
„Правда”, 1920–1934.
„Службене новине Краљевине (СХС) Југославије”, 1919–1934.
„Алманах Краљевине СХС”, 1920–1927.
„Српски књижевни гласник”, 1920–1934.
„Просветни гласник”, 1920–1934.

ИЗБОР ИЗ ЛИТЕРАТУРЕ

A History of Romania, ed. by Kurt W. Tretow, Iasi 1996.
Balkan Strong Men. Dictators and Authoritarian Rulers of South Eastern Europe, ed. B. J. Fischer, London 2007.
Н. Балфур, С. Мекеј, *Кнез Павле Карађорђевић. Једна закаснела биографија*, Београд 1990.
М. Бјелајац, *Војска Краљевине СХС/Југославије 1922–1935*, Београд 1994.
М. Bjelajac, *Generali i admirali Kraljevine Jugoslavije (1918–1941). Studija o vojnoj eliti i biografski leksikon*, Beograd 2004.
Љ. Бобан, *Контроверзе из повијести Југославије*, 1-3, Загреб 1987–1990.
Р. Burke, *The Fabrication of Louis XIV*, New Haven and London 1992.
М. Ванку, *Мала Антанта 1920–1938*, Титово Ужице 1969.
А. Веселиновић, Р. Љушић, *Српске династије*, Нови Сад 2001.
В. Винавер, *КПЈ и Мала Антанта 1920–1938*, Београд 1971.
С. Ф. Вукојевић, *Александар I творац државе и ујединитељ*, Београд 1937.
Р. Вучетић-Младеновић, *Европа на Калемегдану. „Цвијета Зузорић” и културни живот Београда 1918–1941*, Београд 2003.
Б. Глигоријевић, *Коминтерна, југословенско и српско питање*, Београд 1992.
Б. Глигоријевић, *Краљ Александар Карађорђевић*, I-III, Београд 2002.

- Б. Глигоријевић, *Краљ Петар II Карађорђевић у вртлогу британске политике или како је укинута монархија у Југославији*, Београд 2001.
- В. Gligorijević, *Parlament i političke stranke u Jugoslaviji (1919–1929)*, Београд 1979.
- Г. Готје, *Орлови и лавови. Историја балканских монархија (1817–1974)*, Београд 2002.
- Т. Da Costa Kaufmann, *Court, Cloister & City. The Art and Culture of Central Europe 1450–1800*, The University of Chicago Press 1995.
- В. Дворниковић, *Карактерологија Југословена*, Загреб 1939.
- В. Дедијер (и група аутора), *Историја Југославије*, Београд 1973.
- В. Димитријевић, *Дунђерски – историја једне велепоседничке породице 1918–1941*, рукопис докторске дисертације, Београд 2009.
- Љ. Димић, *Културна политика Краљевине Југославије 1918–1941*, I–III, Београд 1997.
- И. Добривојевић, *Државна репресија у доба диктатуре краља Александра (1929–1935)*, Београд 2006.
- Ј. Duindam, *Vienna and Versailles. The courts of Europe's Dynastic Rivals 1550–1780*, Cambridge 2003.
- М. Екмечић, *Стварање Југославије*, II, Београд 1989.
- К. Елан, *Живот и смрт Александра I краља Југославије*, Београд 1988.
- Д. Р. Живојиновић, *Краљ Петар I Карађорђевић*, I–III, Београд 2003.
- Н. Žutić, *Sokoli – ideologija u fizičkoj kulturi Kraljevine Jugoslavije 1929–1941*, Београд 1991.
- Историја приватног живота IV. Од Француске револуције до Првог светског рата*, прир. Ф. Аријес и Ж. Диби, Београд 2003.
- Историја приватног живота V. Од Првог светског рата до наших дана*, прир. Ф. Аријес и Ж. Диби, Београд 2004.
- Ј. М. Јовановић, *Дипломатска историја Нове Европе 1918–1938*, I–II, Београд 1938.
- М. Јовановић, *Руска емиграција на Балкану (1920–1940)*, Београд 2006.
- Н. Јовановић, *Двор кнеза Александра Карађорђевића 1842–1858*, Београд 2009.
- С. Јовановић, *Уставно право Краљевине СХС*, Београд 1924.
- М. Јовановић, *Опленец. Храм светог Ђорђа на Опленцу и маузолеј Карађорђевића*, Топола 1989.
- Јубиларни зборник живота и рада СХС 1918–1928*, Београд 1928.
- В. Казимировић, *Никола Пашић и његово доба 1845–1926*, I–II, Београд 1990.
- Е. Н. Kantorowicz, *The King's Two Bodies*, Princeton University Press, 1977.
- В. Krizman, *Vanjska politika Kraljevine Jugoslavije*, Zagreb 1975.
- Т. Куљић, *Превладавање прошлости. Узроци и правци промене слике историје крајем XX века*, Београд 2002.
- Р. Љушић, *Вожд Карађорђе – биографија*, Београд 2001.
- Р. Љушић, *Карађорђевићи*, Београд 2001.
- Р. Љушић, *Љубави српских владара и политичара*, Ниш 2000.
- С. Марјановић-Душанић, *Свети краљ. Култ Стефана Дечанског*, Београд 2007.
- Р. Ј. Marković, *Beograd 1918–1941*, Beograd 1992.
- В. Милићевић, *Убиство краља у Марсеју. Позадина једног злочина*, Београд 2000.
- А. Митровић, *Југославија на конференцији мира 1919–1920*, Београд 1969.
- А. Митровић, *Време нетрпеливих*, Београд 1974.
- А. Митровић, *Србија у Првом светском рату*, Београд 1984.
- А. Митровић, *Клио пред искушењима и расправљања са Клио*, Београд 2001.
- К. Митровић, *Топчидер – двор кнеза Милоша Обреновића*, Београд 2008.
- Нова историја српског народа*, прир. Д. Т. Батаковић, Београд 2000.
- Б. Б. Павловић, *Марија – кроки за портрет једне краљице*, Београд 1997.

- Б. Б. Павловић, *Краљица Марија Карађорђевић – велики српски добротвор и задужбинар*, Београд 2000.
- К. Ст. Павловић, *Војислав Маринковић и његово доба (1876–1935)*, I-V, Лондон 1955–1960.
- М. К. Павловић, *Краљ Александар I Карађорђевић у рату и миру*, Београд 1991.
- С. Павловић, *Историја Балкана*, Београд 2001.
- Б. Петрановић, *Историја Југославије 1918–1978*, Београд 1980.
- Б. Петрановић, М. Зечевић, *Агонија две Југославије*, Београд 1991.
- Б. Петрановић, *Историчар и савремена епоха*, Београд 1994.
- Б. Петрановић, *Историографске контроверзе*, Београд 1998.
- Б. Петрановић, *Историографија и критика*, Београд 1995.
- Приватни живот код Срба у деветнаестом веку. Од краја осамнаестог века до Првог светског рата*, прир. А. Столић и Н. Макуљевић, Београд 2006.
- Приватни живот код Срба у двадесетом веку*, прир. М. Ристовић, Београд 2007.
- Princes, Patronage and Nobility: The Court at the Beginning of the Modern Age, 1450–1650*, R. G. Asch, A. M. Birke (eds.), Oxford 1991.
- Ч. Попов, *Од Версаја до Данцига*, Београд 1995.
- Р. Радић, *Живот у временима. Гаврило Дожич (1881–1950)*, Београд 2006.
- М. Радојевић, *Научник и политика. Политичка биографија Божицара В. Марковића (1874–1946)*, Београд 2007.
- Rethinking France. Les Lieux de mémoire, Volume 1: The State*, ed. by Pierre Nora. David P. Jordan, General Editor, 2001: Alain Boureau, „The King”, Hélène Himelfarb, “Versailles: Functions and Legends”
- М. Ристић, *Краљ Александар Карађорђевић – живот и рад*, Београд 1937.
- В. Б. Савић, *Карађорђевићи*, Ваљево 1990.
- Службено одело у Србији у 19. и 20. веку*, Београд 2001.
- Споменица венчања Њ. В. Краља Александра I са Њ. В. Принцезом Маријом од Румуније*, Београд 1922.
- Спомен књига Десет година владавине Њ. В. Краља Александра I 1921–1931*, Београд 1931.
- С. Sretenović, *Francuska i Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca 1918–1929*, Beograd 2008.
- Ђ. Станковић, *Никола Пашић и југословенско питање*, I-II, Београд 1985.
- Ђ. Станковић, *Изазов нове историје*, Београд 1992.
- Ђ. Станковић, *Никола Пашић: Прилози за биографију*, Београд 2006.
- Ђ. Stanković, *Iskušenja jugoslovenske istoriografije*, Beograd 1988.
- Ђ. Станковић, *Историјски стереотипи и научно знање*, Београд 2004.
- R. Schulte, *The Body of the Queen: Gender and Rule in the Courtly World 1500–2000*, New York Berghahn 2006.
- Л. Тихомиров, *Монархија*, Београд 2008.
- Д. Тодоровић, *Југославија и балканске државе 1918–1923*, Београд 1979.
- The Courts of Europe: Politics, Patronage and Royalty, 1400–1800*, A.G. Dickens (ed.), London 1977.
- The Princely Courts of Europe, 1500–1750. Ritual, Politics and Culture under the Ancien Regime 1500–1750*, J. Adamson (ed.), London 1999.
- R. J. Crampton, *A Concise History of Bulgaria*, Cambridge 1997.
- Б. Црвенковић, *Паја Јовановић и дворска уметност Карађорђевића*, рукопис мастер рада, Београд 2009.
- A. Henshall, *The Myth of Absolutism: Change and Continuity in Early Modern European Monarchy*, London 1992.
- K. Hitchins, *Rumania 1866–1947*, [New York City](#) 1994.

Е. Hobsbaum, *Doba ekstrema*, Београд 2002.
М. Шантић, *Витезови слободе*, Београд 1938.

Nastavnom i naučnom veću
Filozofskog fakulteta u Beogradu

Izabrani odlukom Odeljenja za istoriju u Komisiju za ocenu Obrazloženja teme doktorske disertacije **„Dvor kralja Aleksandra I Karadjordjevića 1921-1934“**, koju predlaže kandidat Aleksandar Marinković, slobodni smo da podnesemo sledeći

I Z V E Š T A J

Tema doktorske disertacije koju predlaže kolega Aleksandar Marinković **„Dvor kralja Aleksandra I Karadjordjevića 1921-1934“** do sada nije bila naučno obradivana mada, po mišljenju Komisije, za to postoji puno naučno opravdanje. Članovi Komisije su se saglasili sa kandidatom da instituciju dvora Aleksandra I Karadjordjevića treba posmatrati kao značajan činilac političkog i društvenog života Kraljevine Jugoslavije. Po njihovom mišljenju, na taj način, biće sagledana ne samo institucija dvora i vladarska politika Aleksandra I Karadjordjevića već i ustavno-pravni položaj monarha, državna ideologija, javni i privatni život. Otuda spremnost kolege Marinkovića da obavi planirana istraživanja i iz brojnih uglova sagleda temu kakva je institucija dvora članovi Komisije svesrdno podržavaju i smatraju važnom.

O istraživačkim interesovanjima kolege Marinkovića rečito govori struktura predložene teme doktorske disertacije u kojoj, pored predgovora, uvoda i zaključka dominira pet poglavlja. Članovi Komisije su podržali nastojanje kandidata da u uvodu rada istakne značaj dvora u modernoj istoriji Evrope i prikaže razvoj te institucije u modernoj istoriji srpske države. Takodje su podržali i nastojanje kandidata da sagleda ustavno-pravni položaj monarha i organizaciju dvora, objasni vezu dvora i državne ideologije, prikaže rezidenciju i državna dobra, posebno sagleda javnu funkciju dvora i privatni život monarha, porodice i svih koji čine instituciju.

Kandidatu je skrenuta pažnja na važnost uočavanje promena koje su nastupile prerastanjem dvora od srpske u jugoslovensku instituciju. Članovi komisije su pohvalili dobro poznavanje literature i temeljna arhivska istraživanja koja kandidat planira da obavi. Konstruktivnim sugestijama obogatili su spisak izvora i literature i ukazali na teškoće koje treba preovladati da bi se sa uspehom obradila navedena tema (metodološki problemi; simbolička funkcija institucije; ideološka „konstrukcija“ slike vladara i zajedničke prošlosti; podanici; kriterijumi po kojima se biraju ljudi bliski dvoru). Navedene sugestije kandidat je prihvatio i uključio u konačnu verziju predloga teme doktorske disertacije.

Vrednujući značaj teme i njenu zahtevnost članovi Komisije predlažu Nastavnom i naučnom veću Filozofskog fakulteta u Beogradu da prihvati njihovo pozitivno mišljenje o Obrazloženju teme doktorske disertacije **„Dvor kralja Aleksandra I Karadjordjevića (1921-1934)“** i Kandidatu Aleksandru Marinkoviću odobri rad na njenoj izradi.

U Beogradu
21.01.2010.

Komisija:

Dr Milan Ristović, redovan profesor,
Filozofski fakultet u Beogradu

Dr Radmila Radić, naučni savetnik,
Institut za noviju istoriju Srbije

Dr Mira Radojević, docent,
Filozofski fakultet u Beogradu